3 nč.

Izdanje za soboto 4. septembra 1897.

106. številka. (v Trstu, v soboto zjutraj dne 4. septembra 1897.) Tečaj XXII.

„EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane:
za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesec . . „ 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . „ 6.— „ „ „ 9.—
za vse leto . . „ 12.— „ „ „ 18.—
Naročnine je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nvč. izven Trsta po 4 nvč.

EDINOST

Ogласi se računo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.
Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo ulica Molino piccolo hšt. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč".

Nekaj o socijalnem vprašanju.

„linea recta brevissima".

I.

Splošni položaj.

Naš gospodarski položaj je zelo v slabem stanju; človeška družba jela se je majati v podložnih točkah in celo že razpadati v nekaterih slojevih. Vse giblje in upada, kakor žitno polje pod mogočno vihro; zdi se nam kakor bi se potapljali v propasti. Statistični podatci vseh strok pričajo to jasno; neovrgljive številke govore jasno človeški družbi: umiraš!

Nravnost propada od dne do dne: samomori so na dnevnem redu sleherni dan, in to iz takih ničevih in lahkomiselnih vzrokov, da ni stanu; ne starosti, ne spola, kjer bi se ne prikazavala ta bolezen. Sklepam torej, da se je nekaj strlo v človeškem srcu. Isto velja o drugih ranah človeštva — o dvoboju, o prešestvu, goljufijah itd.

Družina — vir človeštva —, ki je od Boga ustanovljeni vzor družbenemu življenju, propada v svojih temeljih, ker se v njene notranje razmere vtikajo elementi, ki nimajo temu nikakega prava. Razdirajo se družinske vezi, ki so svete in nedotakljive. Čim nižji in uboožji so slojevi ljudski, tem veči je pogibelj.

Čut verski izginjava bolj in bolj, mnogi se ne boje druzih zakonov izven onih, ki kratijo osebno svobodo. Slepijo se členi kazenskega zakona — a človeško društvo se ne slepi. Za vsako upravo treba množiti osobje in urade nadzorstva — političnogospodarski polipi so to —, ker manjka vernosti, poštenosti. Nasledek temu je, da trpi silno gospodarstvena stalnost.

Politika sestoji v kupičenju privilegijev izvoljencem visokih državnih krmilarjev. Potiskajo se nazaj vsi oni, ki se opravičeno pehajo za najmanje mrvice. Odnošaji z cerkvijo so napeti, ker si država silo prisvaja prava, katerih ne more imeti. Odnošaji z narodi so tudi napeti. To čutimo posebno mi Slovenci, ki smo silno nesimpatični visokim gospodom.

Celo v hramu svete, nedotakljive Pravice se včasih pogreša potreba objektivom. Kam pride človeštvo, ako pride ob vero v avtoriteto? Neodvisnost vršiteljev Pravice je vedno redkeja v vrstah magistrature. Pravde so vedno gostejše in so take, da se težko da pojmiti, kaki procesi se tu vrše. In porota?.....

Pouk in vzgoja. Uveden je povsod Froebelov zistem: vzgajati se mora mladina, da bode verna služkinja Boga-države.

Finance, to je stvar, katero razumite vsi in znate na pamet, saj jo občutite dovolj gorko. Kako so razdeljeni davki? Kaj vse je podvrženo davku?! Birokracija in vojaštvo je pol države, ki živi na račun druge polovice.

Kmetijstvo propada od dne do dne. Kmetska posestva so preobložena davki in dolgovi. Doneski kmetij so vedno manji in slabši; obdelovanje stane vedno več. Vojaštvo odteguje moči poljedelstvu, pridelki pa so vedno ceneji. Neusmiljena konkurenca druzih držav pobija domači trg, in vendar moramo reči, da se živi drago glede dobrote pridelkov. Vsaki dan poje boben; kmetska posestva se prodajejo na dražbi. Celo pri nas v Istri, kjer je kmet vztrajen, se poizgublja tako vsako leto okoli tisoč premoženj. Da gre kmetom slabo, najbolji dokaz je izseljevanje. Mnogobrojne družine, starčki in otroci, iščejo nove domovine upom, da jim podade košček kruha, kar stara izmozgana domovina ni mogla več.

Obrtnija — posebno mala obrt — slabo plava. Podlaga naši državi je kmetijstvo, in ako peša ono, pešati mora vse. Ubožano kmetstvo si pa ne more oskrbovati predmetov manufakturnih, ker nima s čem, torej ni dovolj dela delavcem. In k temu je dodati še čin, da velika podjetja požirajo malo obrt, tako, da se ista kmalo potope v žrelu velikih tovarn.

Trgovina tudi ne stoji posebno trdno. Dokaz temu je vsakdanje propadanje tudi takih tvrdk, ki so bile nekaj let nazaj solidne in točne.

Kreditni zavodi, ki so bili ustanovljeni v podporo kmetijstvu, obrtniji in trgovini, izprevrgli so se v vrtinec borznih špekulacij, naglih dobičkov. Sledilo je temu mnogo polomov, vsled katerih je kar čez noč upropaščenih bilo tisoče dobrih družin.

Dolgovi pa so tako narasli, da je groza pogledati ogromne številke dolžnih svot. Od najmanjše občine do najrazsežniše države, vse javne uprave so v dolgeh do grla.

II. Vzroki.

Kje je vir, kje vzrok temu društvenemu neredu, tolikemu zlu v človeštvu? Iz raznovrstnih krivih nazorov koncem prošlega stoletja porodili so se razni, veri v Boga nasprotni filozofiški sistemi, ki so enotni v tem, da naj se podre stari nravni red. Glavni sistem je takozvani liberalizem in njega širitelji framasoni.

Liberalizem je prvi vzrok sedanjemu zlu; on uči, da ni Boga, da ni duše, da ni pekla, ne nebes. On uči, da treba iskati nebesa na zemlji. Za to pa treba popolne svobode, svobode misli in svobode dejanja. Da bode človek svoboden v mišljenju, mora se iznebiti vere v Boga, posebno vere kristijanske. Še več: vero treba podirati, zatirati v srcih človeških z vsemi, tudi zlimi sredstvi. Ker pa je cerkev hraniteljica in učiteljica sv. vere, treba zatirati njo na vse kriplje.

Za to je liberalizem vzel šolo v svojo roko ter jo odtegnil cerkvi. Da bi mladina ne šla drugam v šolo, storil jo je posilno, da bi ne imela konkurence, učinil jo je brezplačno.

Da bodi svoboden v dejanju, uči liberalizem: vse je dovoljeno, vsako podjetje; dobro, da le kaj nese. To je nauk, ki spodkopava red, katerega je ustvaril sam Bog za človeštvo. To je vojna Satanova proti vsemu, kar je božjega.

Nositelj in vršitelj tega nauka je framasonstvo. To je družba, ki širi zlo samo

---

PODLISTEK 6

Moje Binkošti na Krasu.

Potopisna novela. — Spisal Gromozenski.

Zasmejala se je zvonko: „Še osrečite jo in skrbite za naraščaj; ona bode prava slovenska mati". Ne vem, ako sem zarudel, a nekaj me je pogrelo po žilah.

„Včeraj popoludne je bila pri meni. Pripeljala se je z vlakom s Ptuja, ter se odpeljala v sveti Danijel k sestri, kar vam je gotovo znano seveda.

Pogovor se je zasukal na narodnost. Z vsake besede Vandine zvenela je ljubezen do slovenskega naroda, za katerega bi žrtvovala vse in je že žrtvovala mnogo.

Solnce je zašlo že davno; na jasnem nebu prižigala je noč neštevilnih zvezdic a po Sežani nočni čuvaj svetiljke, pa ne plinove, ampak petroljke.

Olga je pribežala na vrt.

„Hajdimo, hajdimo! Gospod Nitič in Minka sta že na vozu. Stana, gospod Čuk, mi čakamo vaju".

Tiho je dala Stana Vandi desnico, tiho jo poljubila dvakrat, jedenkrat na desno, jedenkrat na levo lice, pa je šla z Olgo.

„Mi pa ostanemo, kakor smo bili", sem zapel, ponudil Vandi roko in šla sva za onima dvema.

Na vsak način so me hoteli spraviti na voz, pa se nisem dal; kregali so me; a jaz sem migal z ramami; a ko je bilo preveč oštevanja, prižgal sem si novo cigareto ter puhnil dvakrat ves dim Olgi v obraz, ker me je ona obdelovala najhuje.

Ko so razvideli, da ne pomaga nič, podali so nam desnice, meni še posebe hudih pogledov, voz se je premakuil in zdrčal po Sežani. Nitič, Olga in Minka so vihteli rute, dokler so nas videli.

Petelinc mi je stiskal roko:

„Živio Čuk! Izborno si napravil. Nocoj bodemo pa krokali, pošteno, po tisti stari navadi".

Prikimal sem, kolikor sem mogel.

„Počasi, počasi, gospodje!" pristavila je Vanda, „naj tudi jaz katero rečem. Gospod Čuk, v Trstu ste mi tožili jedenkrat, da ne dobite nikjer svoje najljubše jedi, salate špehovke. Vabim vas", smejala se je in mi zrla v obraz.

„Solata-špehovka! Sprejmem! Petelinc, dragi moj, ne zameri, najprej dame in špehovka, potem še le midva in krok, to se pravi, med deseto in jednajsto uro začneva s kozarci".

Nikdar ne pozabim sežanske špehovke. Vanda sama jo je zabeljila ter mi jo je z divno ljubeznivostjo nagromadila na krožnik.

Prišel je tudi teran. Trčili smo, Vanda, njena mati, sestra in jaz. Pri drugi kupici mi je rekla Vanda:

„Bog živi njo, ki vas je zadržala v Sežani. Saj vem, da pojdete k njej tja gori v sv. Danijel".

Trčili smo. Govorila je resnico. V vrtu že, polastila se me je prevroča želja, gledati svoji izvoljenki v mili obraz; sklenil sem torej iti za njo v sveti Danijel, dasi je bila toli brezobzirna, da me ni obvestila o svojem prihodu na Kras.

V Sežani je okrajno glavarstvo, davkarija, sodišče, večrazredna ljudska šola, a vendar smo bili pri krokanju sami. Petelinc namreč, jaz in pa črni finančni uradnik Vdeb, ki je tudi ostal v Sežani.

Našel sem ga že pri Petelincu, ko sem prišel od špehovke, kar mi ni bilo ravno prav, saj se navadno ne kroka s človekom, ki nameruje v par dnevih s samokresom iskati naše srce.

„Gospod Čuk", me je nagovoril, „dovolite, jaz sem velik bedak".

Nisem oporekal.

„Gospod Čuk, ne zamerite mi, da sem se prenaglil prej. Pozneje sem že grozno obžaloval, ker sem uvidel svojo zmoto. Oni, tisti Nitič, on, on, da bi ga, on, on, pa saj veste sam. Prokleta ljubosumnost!"

„Oh, čemu se menita resno, pijmo, pijmo", opomnil je Petelinc.

(Pride še.)

radi zla iz srda do Boga. Ona deluje na to, da se razpalijo človeške strasti do skrajnosti na vseh koncih in krajih.

* * *

„Ragon" pravi sam: naša družba ni toliko tajna, pač pa ima neko tajnost: je tajna v toliko, kolikor človeštvo ni še zrelo za odkritje tajnosti". Vsi slojevi ljudstev, vse države, vse uprave so okužene duhom framasonstva. Moderna kultura je po velikem delu: masonstvo.

Masonstvo je eno, ali podružnic, sekt ima mnogovrstnih. Masonstvo je med drugim tudi oče internacijonale, katero je organizoval Karl Marx 1864. v Londonu. Internacijonala obseza delavske stanove vseh strok.

Masonstvo si je stavilo načelo: „skvariti in zatreti vso nravstvenost v človeštvu". Iz tega sledi, da pobija vsako versko avtoriteto, posebno pa kristijanstvo, med tem pa najbolj katoličanstvo. Judje so se vrgli v ta boj in sodelujejo s tem, da so pomočjo denarja spravili v svoje roke vse javne naprave. Spodkopuje tudi vsako človeško avtoriteto, da pripravlja tla svetovni socijalistični republiki. Vzgled nam je Amerika se svojimi revolucijami v Braziliji, štrajki v Čikagu. Evropa pa se pripravlja na to.

Sredstva masonstvu so dobra vsaka, vse je dobro, vse treba poskusiti, da se doseže namen. „Osar tutto" doni tudi v nas in to je masonsko načelo. Laž in varanje je bojni meč, katerega vihte v tem boju. Mogočni stroj je korupcija in kjer ne pomaga ta, tudi nasilstvo. Vzrok vsemu socijalnemu zlu je torej: židovsko-framasonski liberalizem. (Pride še.

Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico.

Z ozirom na povabilo na občni zbor imenovane družbe v dan 12. t. m. spregovoriti nam je o tej stvari še posebej nekaj besed.

Kako velike važnosti je ta družba za nas Slovence v Trstu in okolici, to izpoznava na prvi pogled vsaki razumen človek. Naša družba ima v prvi vrsti namen združiti našo kmetijstvo pod domači krov in je braniti pred pogubonosnim uplivom tujstva. Stvar ni lahka, ker smo v pretesni dotiki s tujci, kateri hočejo do živega tudi našemu kmetijstvu. Vendar je treba, kakor povsod drugod, tudi v tej stvari resnega dela in potrpežljive vstrajnosti.

Odbor družbe si je postavil za nalogo stati vsikdar na strani domačemu kmetijstvu in vrtnarstvu z dobrimi nasveti in raznimi stvarnimi pripomočki.

Ako pa odbor dosedaj ni mogel vršiti svoje naloge v istem obsegu, kakor je odkritosrčno želel, je pa tudi po nekoliko krivda naših členov družbe samih, ker so se premalo obračali do odbora. Le v skupnem delovanju je zagotovljen uspeh.

Naša družba se mora razvijati in dvigati čedalje više, ona mora dosegati za blagostanje našega kmetijstva in vrtnarstva čedalje lepših vspehov, z jedno besedo: naša družba mora postati to, kar jej po vsej pravici pripada na domačih tleh. V prvi vrsti mora biti novoizvoljenega odbora naloga, da pribori družbi letno državno podporo, s pomočjo katere jej bode mogoče še-le prav uspešno pričeti svoje delo; ker brez denarja ni gospodarja. Potem mora nastati med odborom in členi tesneje občevanje in večkratno shajanje na razna posvetovanja o tem in onem.

Začetek temu novemu krepkemu delovanju pa bodi občni zbor, ki bode v nedeljo 12. t. m. Na ta občni zbor naj bi došlo ogromno členov iz Trsta in vse okolice in ne samo členov, marveč tudi drugih prijateljev našega slovenskega gospodarstva. Zlasti pa naj bi došli kaki, ki imajo morda že dolgo časa pripravljeno kako dobro misel ali nasvet gledę krepkejega razvitka te naše prepomenljive družbe.

Dostaviti pa nam je še — ker so namreč prostori slovanske Čitalnice v Trstu nepoznani še mnogim našim okoličanom — da se isti nahajajo v Rističevi hiši na ulici Torrente, uhod v Čitalnico pa je iz ulice San Francesco. Prostori so v prvem nadstropju.

Ker torej morda pride jako važnih točk v posvetovanje, želeti je, da bi obilni udeležniki zbora prišli pravočasno, tako, da bode mogoče otvoriti občni zbor pred polnim številom udeležnikov že točno ob 9. uri dopoludne. Na svidenje torej, dne 12. t. m. v Slovanski Čitalnici!

Politiške vesti.

TRSTU, dne 3. septembra 1897.

Pogajanja med vlado in večino. Ekseku tivni odbor desnice je zaključil svoje seje. V „Sl. Narodu" čitamo, da se je v včerajšnji seji doseglo popolno soglasje med vsemi strankami večine glede zahteve, da ministerstvo mora biti ministerstvo desnice. Poročila nemških listov, da delajo klerikalci težave, so povsem zlagana in členi parlamentarne komisije se snidejo zopet teden pred sestankom drž. zbora. Posvetovanja z vlado bode vodil nadalje v to izvoljeni pododbor, ki se proglasi menda v permanenci. Danes je imel ta pododbor sejo. Ta seja je bila zelo važna, ker so se določile zahteve posamičnih strank večine. „Mattinu" poročajo z Dunaja, da se ves odbor potem pokloni grofu Badeniju.

Oficijozus v „Seri" pravi, da dan 1. septembra ostane zabeležen med parlamentarnimi dogodki Avstrije. S tem, da se je sklenila zveza med vlado in slovansko-klerikalno večino, da je odprta pot za delo v vspešno rešenje češkega vprašanja. Mi pa pravimo: ne samo češkega! Bodi to ljubo ali ne „Seri" in njenim radikalnim prijateljem, dejstvo pa stoji vendar, da smo tudi mi Jugoslovani važen činitelj-večini, kar je izraženo v od vseh strani pripoznani resnici, da od te večine niti ne bi bilo prišlo, da niso naši poslanci še o prvem času zasnovali narodne krščansko-socijalne zveze. I mi smo tu, tudi mi imamo zahtevati mnogo, tudi naši zastopniki so gotovo prijavili naše zahteve, da pridejo iste do znanja vladi. Mnogo imamo zahtevati in vse to je nujno. Nujneje morda, nego zahteve drugih. Kajti nam gre za življenje, nam nedostaje najprimitivnejih sredstev za dostojno narodno bitje. Mi zaupamo drugim skupinam, da se izjavijo solidarne z našimi, po zakonih človeka in Boga opravičenimi zahtevami. In ako store tako zastopniki večine v sedanjih pogajanjih, potem le naj bode pripravljena „Sera", da se prične tudi z reševanjem hrvatsko-slovenskega vprašanja na Primorskem. Kolo se je jelo vrteti in ne ustavi ga niti zatiskanje oči naše gospôde pred tem, kar se pripravlja in kar mora priti, ker tako zahtevata bodočnost in interes države in nje narodov, ker tako zahteva pravica, ker tako zahteva dobri genius Avstrije!

In ako bi se grof Badeni v sedanjih posvetovanjih hotel nekako odtezati temu spoznanju, pridejo pa drugi, ki odprejo oči in store potrebno, da pride naša država do ozdravljenja in miru potem popolne in brezpogojne jednakopravnosti vseh narodov. To ni za nas nikako vprašanje več. Jedino vprašanje, ki nam daje misliti, je to: ali se zgodi to takoj že sedaj ali v bodočnosti? Pa ne v daljuji, saj se že vrti kolo.

K položaju. Državni zbor se skliče proti koncu meseca septembra. Malo popred se snidejo zaupni možje češki, da določijo taktiko mladočeškemu klubu.

Nemci groze zopet — pa ne z obstrukcijo. Huje, huje, veliko huje mora priti. Ostaviti hočejo — tako zahteva Schönererjevo glasilo — parlament in agitovati med ljudstvom, naj ne plačuje državi davka. No, no, država ima menda še sredstev, da tudi najrabijatnejega Nemca, če treba tudi se silo pritira v davkarijo. Interesanten prispevek k poglavju o nemški lojalnosti pa je vsakako ta grožnja Schönererjeva. Dobro je tako. Čimbolj jih bo poznal svet, tem manje jih bo imel rad.

Tudi oni! Da, tudi oni so se zbrali te dni tu v Trstu, da se posvetujejo o položaju, oziroma o sredstvih, katerimi bi zopet opozorili ta svet na svojo ekzistenco. Zakaj pa ne, ko se jim je to tako izborno posrečilo nedavno temu, ko so vladi milostno nudili svojo pomoč. Vlada sicer ni vsprejela milostno ponudene pomoči, ali svet se je smejal zopet enkrat, in to je tudi nekaj. Italijanski poslanci so torej staknili glave skupaj, da si ustvarijo sliko o sedanjem položenju. Kaj da so sklenili? Tega ne vemo, ker so sklenili, da ostane tajno, kar so sklenili. Pa nas — odkrito povedano — ne briga mnogo. In za Italijane je odveč, da sploh sklepajo kaj. Saj so tako majhni, da jih niti opaziti ni ob vznožju „položaja". Njim se godi tako, kakor hote drugi. Ako jim ostane podpora dobrega strica, se jim sicer ne bo godilo slabo, ali malo manje bodo morda smeli skakati po pravicah slovenskih sodeželanov. Ali, kakor rečeno, to vse je odvisno od strica. Oni sami imajo malo besede. In celo sedaj, ko so se tako zapletli odnošaji in ko treba, da se drugačni ljudje lotijo dela, vidijo se nam Italijani — ako se posvetujejo o položaju — kakor žaba, ki bi hotela biti podobna volu.

Italijanske trdnjave ob avstrijski meji. Slavni Imbriani se je v minolem zasedanju rimske komore pritoževal, da Italija pušča neutrjene svoje meje ob Avstriji. No, vlada se je dala tako oplašiti po fantastu Imbrianiju, ki o belem dnevu gleda duhove, da je sklenila graditi ob avstrijski meji utrdbe. Ako je to istina, bi bilo svetovati, naj Italija obrne svoje krvave novce rajše za kaj koristnejega, nego za utrdbe proti Avstriji, n. pr. za gradnjo utrdb proti socijalni bedi v svoji ožji domovini in te utrdbe naj bi ne bile iz kamenja, ne, marveč iz polente! H kateri vrsti razgrajačev spada Imbriani, ne vemo, to pa je gotovo, da bode ta fantast stal Italijo še mnogo novcev, ako bode hotela poslušati njegove histerične nasovete.

Vstaja v Indiji. „Reuterjevo" poročilo javlja dne 31. avgusta. iz Bombay-a:

Ustaška plemena zbrala so se v velikem številu na višinah okoli Mahe, ki leži ob žel. progi Maškaf-Bolan. Šest domačincev, kateri so osem milj od Quette delali nasipe, je bilo ubitih od Gacov. Dva uplivna načelnika ustašev sta prestopila z velikimi četami domačinov iz Beludžistana na afganska tla.

Sijon. V Bazlu se je sešel te dni jako zanimiv kongres, namreč kongres Židov, ali „Sijonistov".

Naše čitatelje mora zanimati, kateri smoter ima družba „Sijonistov". Stvar je taka, kakor smo si jo mislili že iz vsega početka židovskega nastopanja med drugorodci, namreč: osamosvojitev na narodni podlagi. Po vsem svetu raztreseni Židje da bi se združili v stari domovini svoji, v Palestini, in to je ideja, kateri so žrtvovali vse, tudi — nas.

Že nad trideset let je čutiti v Evropi tako zvano „sijon. gibanje". O tem gibanju nepoučeni krogi so smatrali Žide naravnost za obstanek nežidovskega imetja nevarnimi trgovci, ker za trgovino in špekulacijo je Žid ustvarjen po svoji naravi in svoji neumevni brezobzirnosti v kupčijskih rečeh. Stvar zadobiva pa zdaj hkrati drugo lice, marveč ono lice, katero je pravo, a katero se je zvito skrivalo pod drugo krinko nad tri desetletja.

Židje so torej mislili ves čas svojega brezobzirnega, brezsrčnega nastopanja med kristijani to in nič druzega, da si po izkoriščenju drugovercev in drugorodcev nakopičijo toliko sredstev, da jim bode možno z istimi ustanoviti zopet lastno državo.

Na kongresu v Bazlu so se Židje posvetovali, kako ukreniti, da se Palestina zopet ustanovi za državo izraelsko. Sijonisti pravijo: „Mi Židje se nočemo potopiti v drugih plemenih, mi hočemo ostati svoje ljudstvo." In dr. Herzl, jeden vodij tega sijonskega gibanja, lovi sledeče fraze: „ker je liberalizem izprevidel, da ne more poravnati narodnih nasprotstev, se hoče umakniti in ustanoviti si svoje ognjišče. „Sijon" je izprevidel, da mu ni več obstanka med drugorodci, zatorej si mora poiskati svojo domovino in svojo narodno moč." To je menda z drugimi besedami rečeno: Ker smo si nabrali vse polno Vašega denarja, pa se zdaj z lepo frazo lahko umaknemo s pozorišča in sicer prej ko mogoče, da nam ne odvzamete sadu našega prizadevanja med Vami.

Kako je židovski liberalizem skrbel za spravo med narodi, to smo predobro čutili in čutimo še; saj je ta „liberalizem" ravno delal narodni razpor sè svojim zlobnim časopisjem in to v namen, da je zamogel „Sijon" v tem razporu obrati narode gospodarski do živega.

To in nič druzega mu je bil namen in svoje delo si je „Sijon" uredil tako zvito, da nikdo ni slutil, kam pes taco moli.

V Palestino torej!

V Palestini bi se hoteli zopet naseliti Židje kakor kmetovalci, ondi kupujejo bogati evropski Židje, ki so si tu med kristijani nabrali milijonov, svojim ljudem zemljišča in jih preskrbujejo z vsem potrebnim. Sam Rotšild je že podaril v ta namen

ogromnih svot in judovskim kmetom v Palestini se izvestno ne bode tako hudo godilo, kakor našim pod pritiskom židovskega nadvladja vzdihajočim kmetovalcem.

Oni bodo imeli vsega zadosti in v pest se bodo smijali pomilovanja vrednim žrtvam „mejnarodnega" kapitalizma v Evropi.

Toda ta sijonski kongres v Bazlu ni brez humorja za nas Avstrijce. Urednik lista „N. Fr. Prese", Herzl, je predsednik shodu Židov; ista „N. Freie Presse" je pa zajedno najnavdušeneja služkinja glasovitega Schönererja, ki je najzagriženeji antisemit in ki dela z vsem svojim uplivom na to, da bi Žide popolnoma iztisnil iz vseh nemško-narodnih društev in shodov. Take breznačajnosti je zmožen le Žid.

Shod je odobril nastopni program:

„Sijonsko gibanje ima ta namen, da se za Žide ustanovi v Palestini domovina, zagotovljena po javnem pravu;

v ta namen naj se vzpodujajo Židje do naseljevanja v Palestini, kjer naj se pečajo s kmetijstvom in rokodelstvom; med Židi naj se utrja narodni čut in zavest, da žive kakor poseben narod."

Ta posledija točka nam ugaja, odkrito povedano to. Saj potrja le, kar smo mi trdili vedno, da antisemitizem ni izišel iz verske nestrpnosti, ampak radi raznih nelepih svojstev, ki jih imajo Židje kakor narod za-se!! Židovska glasila pa naj le molče sedaj o verski intoleranci, ako se krščansko ljudstvo upira židovskim načelom v kupčiji in trgovini!

Različne vesti.

Minister poljedelstva, grof Ledebur je dospel predvčeraj v Gorico. Prišel je od Tolmina doli. Do Kanala se mu je peljal naproti namestništveni svetovalec Bosizio. Iz Solkana se je peljal s kočijo ogledat državne gozde trnovske. V Gorici so ga pozdravili deželni glavar, župan in zastopniki kmetijske družbe. Včeraj si je ogledal panovski gozd in se je zvečer odpeljal iz Gorice.

Čudna logika. Glede imenovanja novega predsednika okrož. sodišču v Gorici pravijo Italijani da je to predsedništvo postalo že njih posestno stanje in da novi predsednik mora biti zopet Italijan.

Glede imenovanja nadškofa pa jim ne velja posestno stanje. Pravijo, dosedaj so bili vedno Slovenci, sedaj pa mora biti Italijan. Sedaj pa bralec zdravega uma razumi to njihovo logiko.

Na c. kr. državnem gimnaziju v Trstu se bode vršilo vpisovanje dne 16. in 17. septembra od 9. do 12. ure p. p. Vsprejemni izpiti se bodo vršili dne 17. septembra.

Doli z „Edinostjo"!! Vi se smejete? Dobro, toda vedite, da „po smehu pride jok"! V kratkem se prepričate sami, so-li moje besede in gornji naslov resni ali šaljivi! Ker vem, da Vas, gospod urednik, že trese, moram Vam povedati, kaj da je na tej stvari!

Te dni hodi okolo naših ljudi neko laško (?) človeče, ki pravi: „vrzite ven „Edinost" ker ta sedaj propade prav gotovo, na njeno mesto pa pride — „Delavec"!!" Slovencem v čast bodi povedano, da ta afrikanski junak ne govori slovensko, nego — laško! To sem Vam napisal, da vidite, kako daleč že sega laška, ozir. laških socijalistov — blaznost. Nebodigatreba.

Laž in zopet laž. Ni dolgo temu, kar sem bil posvetil nekaj vrstic, v dokaz, kako da postopajo naši Lahoni proti vsemu, kar ni iredentarsko.

Pod naslovom „Križaj ga" povedal sem tudi, kako misli „Indipendente" o c. kr. policijskih stražah. Povrniti se mi je zopet k temu predmetu, ker „Indipendente" od dne 1. t. m. piše pod naslovom „Vandalismo", da so neki vandali pokvarili železno ograjo na poštnem trgu. On ve povedati celo dan, ko se je dogodilo to! Vidi se mu pa, da mu ni za ograjo, nego porabil je le priliko, da udriha zopet po c. kr. stražarjih in pa po — slovenskih društvih, ki so nastanjena ondu v bližini. „Včeraj (31. m. m. pravi on, pokvarili so ograjo na poštnem trgu. Vemo, da je tam vedno straža, ki bi lahko pazila tudi na okolico, ne pa le na tamošnja slov. društva"! Jaz hodim vsaki dan po 2—3 in večkrat po om. vrtu. One res vandalske poškodbe pa niso le od 31. avgusta, nego vršijo se polagoma že par mesecev sem, kar sem konstatoval na svoje oči. Provzročitelji morajo biti otroci, ki se zvečer igrajo tam, kar bi straža težko nadzorovala. Železje, ki je odvito in odnešeno, to pa, mislim, pobirajo jutranji veliki „otroci". Slov. društva gotovo ne potrebujejo straže, ker Slovenci nismo — strahopetneži, a za straže vrtom so postavljeni takozvani „guardiani", ne pa c. kr. stražarji. Toliko v odgovor Abrahamu.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Rojanu vabi na prvo veselico, katero priredi v sredo dne 8. septembra 1897 (t. j. na praznik Matere Božje) na dvorišču g. Jak. Bole-ta v Rojanu, sodelovanjem pevskih društev „Adrija" iz Barkovelj in „Zarja" iz Rojana. Na veselici bode svirala veteranska godba pod vodstvom g. Majcena Razpored: 1. Novak: „Hrvatskoj", veliki moški zbor, pojeta skupno zbora „Adrije" in „Zarje". 2. Slavnostni govor; govori predsednica podružnice gospa M. Debelak. 3. H. Volarič: „Divja rožica" dvoglasni ženski zbor. 4. Gregorčič: „Blagovestnikom", deklamacija, deklamuje gospica Olga Franova Mikeličeva. 5. Laharnar: „Ženin kos", poje mešani zbor društva „Zarja". 6. I. pl. Zajc: „Davorija, poje moški zbor društva „Adrija". 7. Dr. Ipavic: „Pozdrav Gorenjski", pojeta skupno mešana zbora „Adrije" in „Zarje". 8. „*** „Dobro jutro", veselo-igra s petjem v dveh dejanjih, igrajo domači diletantje. Med posamiznimi točkami svira domača godba. Začetek točno ob 5½ uri popoludne. Vstopnina: na veselico za osebo 20 nv. sedeži 10 nč. Na obilno udeležbo uljudno vabi odbor.

Petnajst let je minilo, kar je bila blagoslovljena prekrasna zastava našega „Delalskega podpornega društva". V nedeljo 5. t. m. obhajali bodemo petnajsto obletnico, ko je prvikrat zavihrala tržaškim Slovencem v čast in ponos.

Srce se mora smejati slednjemu narodnjaku, ko gleda na to našo posvečeno trobojnico. Ponosni moramo biti nanjo in dolžnost naša bodi ta, da se jej vsi klanjamo, ne le kakor društveniki, nego tudi kakor obče slovenski zastavi.

Prihodnjo nedeljo, 5. t m., bodemo zopet korakali pod to zastavo in to v hram božji k Sv. Antonu novemu, prosit Vsevišnjega za boljšo bodočnost našemu nesrečnemu narodu.

Ta dan je pomenljiv dan za nas tržaške Slovence; pomenljiv, ker ta dan pokažemo javno, da še živimo, da nas še ni strl sovražni moloh.

Lepo bi bilo torej, da bi se zbrali že ob 7. uri v jutro v ogromnem številu pred prostori društva v ulici Molin piccolo št. 1, ter potem korakali z zastavo in godbo v cerkev.

Osobito člani društva bi ne smeli izostati od take važne slavnosti, a v obče morali bi priti vsi pravi narodnjaki ter s tem dokazati vzajemnost med seboj.

Popoludne bodemo imeli lep koncert v proslavo petnajstletnice blagoslovljenja omenjene zastave. Koncert se bode vršil, kakor že objavljeno, na vrtu šole sv. Cirila in Metoda v ulici Giuliani. Na ta koncert, ki se je običajno vršil na vrtu „Mondo Nuovo", bi trebalo, da pride vsakdo ki le premore 20 novčičev, da pokažemo svetu, kako se znamo veseliti vkljub vsemu „bojkotu". — Na svidenje torej v nedeljo v jutro in popoludne!

Brejski.

Veselica pevskega društva „Danica" na Kontovelju, ki bi se imela vršiti v nedeljo dne 5. t. m., odložena je na 12. dan t. m. radi velike cerkvene slavnosti, ki se bode vršila dne 5. t. m. na Proseku.

Prošnja. Vsa predsedništva pevskih, gospodarskih, delavskih, zavarovalnih, kmetijskih in drugih društev v Trstu in okolici so naprošena, da dopošljejo podpisanemu ime in število členov dotičnih društev, ker se imajo tiskati v zgodovinskem opisu „Trst in Istra", katerega sestavlja slovenski zgodovinar. Naprošeni so, da sporoče naprošeno po dopisnici, če mogoče, do prihodnjega ponedeljka. *Miloš Kamuščič*, Via Romagna 20.

Na Proseku začne v nedeljo, dne 5. t. m. velika cerkvena svečanost s tridnevnico, v spomin dvajsetletnice obhajanja šmarnične pobožnosti ter se završi na mali Šmaren, dne 8. septembra z veliko procesijo, v kateri bodo nosila dekleta krasno soho Matere Božje. Propovedoval bode ob tej svečanosti izboren govornik, neki o. frančiškan iz Gorice. Pričakuje se tudi milostljivi škof tržaški. Za slavnost se delajo velikanske priprave.

Goriški župan in Slovenci. Goriški župan se je drznil o svojem umeščenji žaliti Slovence, ki tvorijo vendar tretjino mestnega prebivalstva. Imenoval nas je „ljudstvo, ki je sem prišlo iskat si kruha in dela ter se hoče sedaj usilititi meščanstvu in mu narekovati zakone". Nas Slovence v Gorici, v domači zemlji, imenuje narod beračev, župan avstrijske Gorice. G. župana pa vprašamo samo, česa je njegov oče iz Karnije prišel iskat v Gorico, česa išče njegov brat Peter v slovenskem Solkanu, kjer ima prodajalnico? Česa pa išče v Avstriji toliko priseljencev iz kraljestva, ako ne kruha in dela?! In ta mož se drzne Slovence v njihovi domovini imenovati berače in prisiljence?! Kedo izziva torej? Kaj ne, gospoda, Slovenci in posebno duhovniki?! „Prim. list".

Šole na Goriškem. Število šol na Goriškem se je pomnožilo od 225 na 229 s 399 razredi; število učencev pa od 33.652 na 35.884. Sosebno je število učencev 6., 7 in 8 šolskega leta poskočilo v znamenje, da napreduje šolstvo v obče v vsej deželi.

Klub slovenskih kolesarjev „Ljubljana" je razposlal nastopno vabilo: Cenjeni sportni sodrugi! Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana" bode praznoval dne 17. septembra t. l. desetletnico svojega obstanka in ob jednem slavnostno otvoritev dirkališča, zgrajenega po najnovejših zahtevah moderne tehnike. Slavnost in otvoritev sta spojeni z národno dirko, na katero najuljudnejše vabimo Vaše bratsko društvo. Nadejamo se, da nas o tej priliki razveselite s korporativnim posetom, takó, da se prav lepo pokaže bratska sloga sportnih društev. Približno število udeležencev izvolite v kratkem prijaviti podpisanemu tajniku. V nadi na veselo svidenje Vam kličemo srčni: „Zdravo"!

Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana".

Dr. Albin Kapus l. r. predsednik. Fran Sočvan ml. l. r. tajnik.

Slovanska liturgija v Moravski. V Moravski se nabirajo po vsej deželi podpisi za obsežno spomenico na sv. Očeta, katera se rimski stolici predloži že bodoči mesec. V tej spomenici se hoče spomniti sv. Očeta, da je bilo slovansko bogoslužje češkemu narodu odvzeto in da v češkem in moravskem narodu po krivici vlada latinsko bogoslužje. Spomenica ima namen, doseči zopet slovansko bogoslužje, kakor je bilo v onih deželah za dobe sv. bratov Cirila in Metoda.

Kdo ščuva? Minolo nedeljo zvečer vračal se je neki slovenski oče z dvojico svojih otrok iz Barkovelj od narodne slavnosti; vozili so se v tramvaju. Zraven njega je sedel gospod, ki je začel nagovarjati Slovenčeve otročiče v laškem jeziku. Isti ga niso umeli, kar je Slovenec, oče, blagohotno pojasnil sosedu Lahu. Civilizovanemu človeku bi bilo moralo adostovati toliko. Mislite pa, da se je laški napetež zadovoljil s tem pojasnilom? Kajše! Začel je zabavljati ter je brezobrazno vprašal: „Zakaj pa ne učite svojih otrok laškega jezika". Slovenec je rekel: „Jaz učim svoje otroke oni jezik, katerega je mene učila moja mati, in ta je slovenski, a laški se itak priuče in tako sami od sebe." Toda Lah ni mislil tako, ampak rekel je: Kaj tukaj v Trstu da je materin jezik slovenski? V Ljubljani, v Ljubljani je slovenščina materini jezik!!" Tak je bil dogodek, kakor mi ga je sam povedal užaljeni oče. Seve, da ni ostal dolžan odgovora laškemu srditežu, ali dragi čitatelji, pomislite, kaj bi bilo nastalo v slučaju, da je bilo v istem vozu še par zavednih Slovencev? Gospoda Lahi! Nehajte že enkrat, ker drugače Vam utegne biti žal, a bode prepozno. Opozarjam ob ednem naše ljudi, da, ako le mogoče, ohranijo mirno krv; naj si ne delajo sami pravice, nego naj stvar javijo pristojnim oblastvom, ker ako sami reagujemo, trpimo na zadnje le mi in oni provzročitelji ostajajo — nedolžne dušice. Nebodigatreba.

Petindvajsetletnica srbske himne. Dne 24. m. m. je bilo 25 let, odkar je zložil srbsko himno Jovan Gjorgjević, bivši profesor vis. šole, a katere je uglasbil naš Davorin Jenko, člen srbske akademije umetnosti in glasbe. Na dan 25. avgusta 1872. se je pela himna prvikrat na predstavi „Markova sablja" v narodnem gledališču v Belemgradu v proslavo polnoletnosti in zasedenja srbskega prestola po sedanjem razkralju Milanu.

Spletskemu „Jedinstvu" je prepovedana pot na Hrvatsko. A pošiljati se sme v zapečatenih za-

vitkih. No, madžarska oblast je oni dan zaplenila tudi pismo, v katerem je slutila „Jedinstvo". Zakoni dvoljujejo, oblasti plenijo, To je prav — po madjarski.

Ivan Tomšičeva slavnost. Za to slavnost, ki se bode vršila dne 8. t. m. na Vinici, se je določil sledeči vspored: 1. Ob 10. uri sv. maša v proslavo odkritja spomenika. Pri maši poje Belekr. učiteljstvo Belarjevo „Večni oče visokosti". 2. D. Jenko: „Molitev", pojejo isti pevci. 3. Slavn. govor (govori učitelj E. Gangli.) 4. Po odkritju: cesarska pesem, svira črnomaljska mestna godba. 5. Položi se venec na grob očeta Tomšičevega, ki je bil tudi učitelj in pisatelj. 6. Banket v prostorih P. Maliča, na katerem bode svirala gori omenjena godba. Udeležniki tega banketa naj se prijavijo pismeno pri g. Lovšinu, nadučitelju na Vinici. — P. n. gg. tovariše in tovarišice, kakor tudi druge znance, učence in častilce Tomšičeve, tega zaslužnega šolnika in mladinoljuba, vabi na obilno udeležbo

Odbor.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu avgustu 1897 je 135 strank uložilo 32160 gld. 93 nvč., 70 strank vzdignilo 19067 gld. 47½ nvč., 22 strankam se je izplačalo posojil 13918 gld.; stanje ulog 284899 gld. 22 nvč., denarni promet 98023 gld. 52 nvč.

„Kneginja Dora" se zove najnovejša drama sina najslavnejšega hrvatskega pisatelja Šenoe. S to dramo se je otvorila 1. t. m. v Zagrebu nova gledališka sezona v ondotnem hrvatskem narodnem gledališču.

Velike vojaške vaje na Moravskem. Prvemu voju zapoveduje F. M. Lt. Albori. Ta voj sestoji iz 47 bataljonov, 12 eskadronov in 128 topov. Drugemu voju zapoveduje general Uexküll. Le ta voj pa obstoji iz 48 bataljonov, 10 eskadronov in 96 topov. Poleg tega imata oba voja po 2 kompaniji pijonirjev.

Statistika kaznencev. Iz poročila osrednje komisije avstrijskih kaznilnic za l. 1893 (malo pozno je zagledalo beli dan), posnemamo, da se je nahajalo v 16 možkih kaznilnicah 14.102 in v 6 ženskih zavodih 1811 kaznencev. V dosmrtno ječo je bilo obsojenih 29 moških in 3 ženske, v 10 do 20 letno ječo pa 108 moških in 25 ženskih kaznencev. Po narodnosti je bilo 44 odst. Nemcev, 52 Slovanov, po veri 79·9 odst. moških in 90 odst. ženskih katolikov. Skupni zaslužek je znašal 505.740 gld., od tega je pripadlo državi 367.599 gld. — Skupni državi stroški za kaznilnice so so znašali v l. 1893 2,491.615 gld.

Vipavska železnica. — Svota 50.000 gld. je popolnoma vplačana. Dne 18. t. m. so začeli inženirji napravljati podrobni načrt od postaje južne železnice naprej ter so že precej napredovali. Nadeja se, da bode v nekaterih mesecih podrobni načrt popolnoma dodelan, in tedaj bo sledil politični obhod. Naše goriško mesto, katero ni dalo niti vinarja za to železnico, akoprav bo imelo od nje velik dobiček, dela isti še sitnosti. To naj si dobro zapomnijo oni Vipavci, kateri s svojimi groši neposredno podpirajo mogotce na goriškem magistratu s tem, da se niso še oklenili narodnega gesla „Svoji k svojim!"

Priredba pridobnine. Proti koncu tega meseca se razpišejo volitve v komisije za priredbo nove splošne pridobnine. Ta pridobninski davek je prirediti tako, da se davčna glavna svota, določena po zakonu že v naprej na 17,732.000 gld., razdeli na posamične obrtnike, tako, da bode odgovarjalo obsežnosti njih obrti. To razdelitev bode izvršiti sedaj komisijam, ki bodo sestale po jedni polovici iz členov, voljenih od davkoplačevalcev, po drugi polovici iz členov, imenovanih po finančnem ministru.

Važnost te davkoplačevalcem pripoznane pravice, da smejo voliti v komisije za priredbo pridobnine, mora biti jasna vsakomur iz mnogih vzrokov; ni dvomiti torej, da se davkoplačevalci poslužijo te pravice. Ako se jeden del davkoplačevalcev vzdrži volitve, pripal bi členom komisije dovoljeni vpliv na razdeljenje davčnih zneskov izključno le onim davkoplačevalcem, ki so se udeležili volitve. Ako pa bi se davčni obvezanci popolnoma vzdržali volitve, potem daje zakon vladi pravico, da ona imenuje pomanjkujoči del členov in na ta način bi prišli davkoplačevalci ob ves vpliv na razdeljenje davkov.

Volitev je olajšana s tem, da se glasovnice ali osebno oddajo volilni komisiji, ali pa se dopošljejo komisarju po pošti, eventuvelno proti potrdilu.

Zaključujé hočemo še povdariti, komu da pripada volilno pravo.

Volilno pravo ima sleherni davku podrženi obrtnik, domačin ali inozemec, možkega ali ženskega spola, ako uživa v polni meri državljanska in politiška prava.

Mladoletni in osebe, ki so pod kuratelo, vrše svoje volilno pravico po zakonitih zastopnikih svojih.

Členom komisije za pridobninski davek ali njega namestnikom morejo biti voljeni oni volilni upravičenci možkega spola, ki imajo za seboj 24. leto svoje dobe.

Preobrat v žitnih cenah. Kako nevarno je, poslušati brezvestne špekulante, pokazalo se je zopet v žitnih cenah. Ko je pred par tedni cena žitu in moki ter tudi kruhu kar najedenkrat tako grozno poskočila, smo slutili takoj, da je za tem grmom zajec z — dolgim nosom. Agrarni štrajk na Ogerskem in neugodna vremena po nekaterih večih žitorodnih krajih je dalo ugodno priliko špekulantom, da so poskočili z ceno. Zdaj pa je najedenkrat cena odnehala, ker so razmere stopile v normalni tir in ker sta se dva velika trga udeležila gonje v ceni in nakupila žita za drag denar. Ta dva trga sta angleški in francozki. Ni treba praviti, kake izgube čakajo ta trga, ako bode cena še padala, kar se najbrže zgodi, kajti ogerski Židje imajo zdaj svoje žito — pardon — novce na suhem in ni treba več skakati s ceno. Kakor smo že rekli: zaradi brezvestnosti krivonosih špekulantov, ki si z jedno komedijo v trgovini v malo dneh nakupičijo milijone, mora trpeti škodo nebrojno naroda in trgovcev. Bode li že skoro konec tej židovski êri na svetu?

Vesela smrt. V Perugiji v Italiji je umrl neki bogat Angležz za jetiko. Angležz je bil velik čestilec Rafaelov, ki je v Perugiji najrajše živel. V zadnjih trenotkih svojega življenja si je naročil Angležz jednega pijanista in steklenico konjaka. V veseli družbi, med žvenketom čaš in simfonijami godbe je izdahnil ta klasični človek svojo dušo.

Cerkev izpraznili žandarji. Iz Budimpešte poročajo dne 30. avg.: Iz dosedaj še nepoznanih uzrokov so udrli žandarji v rumunsko cerkev v Larzalu, razgnali vernike in zaprli cerkev. Prišlo je do resnih spopadov.

Kako Indijanci snubijo? V Indijanih je ljubezen slabost, katere se sramuje pravi indijanski junak, radi tega skriva ta čut in ga javi k večjemu luni ali veliki samoti puščave. Tudi deklici jo pove, to se pravi oni deklici, o katerej že ve, da čuti enako tudi ona zanj. Toda tedaj gresta oba v luni ven v puščavo Prerije in se zmenita v besedah, katere narekava indijanski bog ljubezni.

Ako pa se pripeti, da se uname več mladeničev za jedno in isto lepotico, gre pa stvar drugače. Indijanski fantje — in radi tega jim vsa čast pred našimi fanti — se kar nič ne tepo in ne pobijajo radi ene dekline, marveč oni ukrenejo tako: vsi oni, ki ljubijo jednega in istega dekleta, ležejo zvečer na trebuh okoli koče, v kateri biva izvoljenka, seveda v toliki daljavi, da se ne vidijo drug druzega. Potem stopi dekle pred kočo in v tem hipu planejo vsi h krati k njej in jo hočejo ugrabiti. Kdor jo ugrabi prvi, njegova je, ako je namreč oni, katerega i ona mara. Ako pa ni pravi, tedaj mu priloži lahko zaušnico in fant odstopi. Potem se ceremonija ponavlja tako dolgo, da pride na vrsto pravi, in drugi odlazijo. Ta način snubitve bi ne bil napačen tudi pri nas in veliko lepše bi še vedno bilo, da fantje ležejo na trebuh pred kočo svoje izvoljenke, nego da bi se klali med saboj radi nje. Seveda pri nas bi v največ slučajih hotel stopiti pred kočo mesto dekleta — njen oče in bi si izbiral „pravega"; v toliko smo mi bolj „civilizovani" od Indijanov. — Pa še nekaj o indijanskih zakonskih zadevah. V Indiji se nezvestoba zakonske žene kaznuje na čuden način. Siux-Indijanci prekoljejo nezvesti ženi nos in nahaja se ondi žen, ki imajo po petkrat in šestkrat preklane nosove.

Pogorelo gledališče. V Pultavi v Rusiji je zgorelo do tal mestno gledališče. Škoda je velika, vendar ni zgorel noben človek.

Časnik in pravdar. Neki duhoviti francoski časnikar, ki je imel že precej izkušenj kakor žurnalist, pravi, da sta si precej podobna list, ki se prepira z drugim listom, in pa pravdar. Kakor se godi pravdarju v njegovi strasti, da pozablja pri tem sebe in svoje dolžnosti, tako se godi listu, ki se je zagrizel v prepir z drugim listom: pravdar zanemarja svoje gospodarstvo, jame pešati duševno in telesno, hodi raztrgan in umazan, da se gabi poštenim ljudem in naposled baš zaradi pravde, po kateri se je menil dvigniti po konci, pride ob nič in propade. List pa zgreši svojo pravo tendenco, prepirna strast ga izneveri prvotnemu načrtu in tako postane časniška karikatura, na kateri se samo še pozna sled sovraštva, karikatura, pred katero se gabi vsakemu treznemu človeku. List pada in razpada duševno in gmotno in naposled pade v jamo, katero si je izkopal sam.

Les, ki ne gori. Angleži so znašli sredstvo, da les postane nezgorljiv. Da prepričajo o tem gledalce, zažgali so koči, jedno, ki je bila iz zgorljivega in jedno, ki je bila iz nezgorljivega lesa. Prva je zgorela, druga ne. Les druge je bil napojen z neko tekočino, ki pa je še skrivnost Angležev.

Neotosan mrlič. Na nekem pokopališču gori v Saksonski je gomila, na kateri ni napisa, kdo počiva v grobu. Na kameniti plošči pa stoji zapisano: „Hodi proč, čitatelj! Ne zgubljaj časa s čitanjem! Za me kaže grob, kdo sem; kdo pa sem bil — tebi nič mari!" Zares — še v grobu Nemec!

Najnovejše vesti.

Trst 3. Danes ob 4. uri 30 min. je priplulo v Trst angleško brodovje (11 ladij), pozdravljeno streljanjem topov.

Monza 2. Kralj in kraljica italijanska sta odpotovala v spremstvu ministra vnanjih zadev markija Visconti-Venosto in drugim spremstvom v Homburg, kamor dospeta ob 5. uri 20 min. zvečer.

Kandia 2. „Agence Havas" poroča: Ustaši so jeli včeraj streljati na Turke, ti so tudi streljali. Ubit ni bil baje nikdo.

Za slabotne

bolehave vsled pomanjkanja krvi na živcih, bledе in slaslabotne otroke; izvrstnega okusa in preiskušenega učinka je

železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani.

(Dunajska cesta)

priporočeno od mnogih zdravnikov. — Polliterska steklenica velja 1 gld., pet polliterskih steklenic 4 gld. 50 kr.

Trgovinske brzojavke in vesti.

Budimpešta. Pšenica za jesen 12.16 12.18 Pšenica za spomlad 1898 12.10 do 12.12 Oves za jesen 6.10 6.12. — Rž za jesen 8.82 8.85. Koruza za oktober 1897. 5.13 5.15

Pšenica nova od 78 kil. f. 12.45—12.50 od 79 kilo 12·55 12·60 od 80 kil f. 12.60—12·65, od 81. kil. f. 12·65 12 70, od 82 kil. for. —.— —.—. Jedinen 7·10 10.— proso 6 30 6 50

Pšenica: Sredne ponudbe. Dobro povpraševanje, trg stalen. Prodaja 24000 mt. st. 10—15 nvč. dražje. Vreme: vročina.

Praga. Nerafinirani sladkor for. 11.92 do —·—. Za notranji trgovini z Centrifugal f. 35½— — Concasse f. 36½, Cetvorni f. 37½, v glavah f. 36¾— 37·—

Havre. Kava Santos good average za avgust 41.— za december 42.—

Hamburg. Santos good average za september 33.75, za december 34 25 za marc 35.75. za maj 35.—. mlačno.

Dunajska borza 3. septembra 1897.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	102·45	102.35
„ „ v srebru	102·35	102.35
Avstrijska renta v zlatu	124.75	124.60
„ „ v kronah	101.85	101.85
Kreditne akcije	366 25	366.50
London 10 Lst.	119.65	119.65
Napoleoni	9.52½	9.52
20 mark	11.74	11.73
100 italj. lir	45.15	45.15

Proda se

krepek, za vožnjo zelo sposoben vol. Več pové upravništvo tega lista.

ZELEZNIŠKI VOZNI RED.

Državna železnica. (Postaja pri sv. Andreju)

Od dné 1. maja 1897.

ODHOD:

6.30 predp. v Herpelje, Ljubljano, na Dunaj, v Beljak.
8.30 „ v Herpelje, Rovinj, Pulj.
4 40 popol. v Herpelje, Divačo, Dunaj Pulj in Rovinj.
7.30 „ v brzovlak v Pulj, Divačo, Beljak na Dunaj
Lokalni vlak ob praznikih
2.15 popol. v Divačo.

DOHOD:

8.05 predp. iz Ljubljane, Divače.
9.45 „ iz Pulja, Rovinja.
11.15 „ iz Herpelj, Ljubljane, Dunaja.
7.05 popol. iz Pulja, Rovinja, Ljubljane, Dunaja.
9.45 „ brzovlak iz Pulja, Rovinja,
Lokalni vlak ob praznikih:
8.35 popol iz. Divače.

Lastnik konsorcij lista „Edinost". Izdavatelj in odgovorni urednik: Fran Godnik. — Tiskarna Dolenc v Trstu.